

Geacht College, collega raadsleden & fractieassistenten.

Voorzitter: Om te beginnen wil ik het ambtelijk-apparaat een compliment maken voor de wijze waarop zij aan de transitie naar 1Stroom vorm en inhoud heeft gegeven. Natuurlijk zal er nog enige fine-tuning moeten plaatsvinden, echter daar heeft GroenLinks vertrouwen in. Het smaakt in elk geval naar meer!

Met deze eerste voorjaarsnota in deze raad, is GroenLinks content en natuurlijk hopen wij enige invloed te kunnen uitoefenen op de te maken keuzes die in de meerjarenbegroting dit najaar volgt.

Ook een eerste voorjaarsnota voor het nieuwe college. Een voorjaarsnota die, zoals staat geschreven, aansluit op het coalitieakkoord. En, voorzitter juist in dat coalitieakkoord mist GroenLinks een visie: een soort van stip op de horizon; wat wil het college bereiken, wat voor gemeente wil Duiven zijn. Ooit zei Ramses Shaffy; 'Wie geen dromen heeft, heeft evenmin een werkelijkheid.'. Nu ligt dat hier wat genuanceerder hopen wij.

Programma 1 , Bestuur:

Naast eerder genoemde transitie speelt er ook een cultuurtransformatie. Een transformatie gericht op burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Een nieuwe rol voor zowel de inwoners (al dan niet georganiseerd) als 'de gemeente' En met gemeente bedoelen wij de raad, het college en de ambtenaren. Daarom pleit GroenLinks ervoor om bij het betrekken van inwoners nu eens niet de "usual suspects" te benaderen, die staan altijd al vooraan, maar actief op zoek te gaan naar een zo divers mogelijke groep belanghebbenden. Waarbij wij er ook van uit gaan dat de inbreng van elke inwoner serieus wordt genomen. Ook vinden wij dat de rol van 'de gemeente' in een proces eenduidig moet worden vastgelegd. Dit zijn voor GroenLinks belangrijke criteria waarop wij alle participatieprocessen zullen beoordelen.

Voorzitter, GroenLinks vindt het belangrijk dat initiatieven vanuit de samenleving serieus worden genomen, daarom juichen wij het voorstel om middelen vrij te maken voor ingediende dorps- en wijkplannen toe. Mogelijk kan hieraan de voorgestelde pilot 'burgerbegroting' worden gekoppeld.
<Bestuur vraag 1 C> Ziet het College hiervoor mogelijkheden?

Specifieke wensen vanuit GroenLinks binnen programma 1 zijn:

- verbetering van de digitale toegankelijkheid voor mensen met een digitale- of andere beperking, waardoor het zoeken op en lezen van de website problemen oplevert.
- onderzoek naar mogelijkheden voor regelgeving om uitstoot van houtkachels te beperken (tegen te gaan). Dit ter bescherming van de gezondheid van aan/omwonenden en het terugdringen van uitstoot van schadelijke stoffen.

- het instellen van een vuurwerkverbod tijdens de jaarwisseling op kwetsbare plekken binnen de gemeente (bijvoorbeeld op/rond het Eilandplein)

<**Bestuur vraag 2 C+R**> Graag horen wij hierop een reactie van het college en de andere fracties.

Programma 2 Maatschappij

Voorzitter, binnen programma 2 geldt voor GroenLinks bij uitstek dat de mens centraal moet staan. Of het nu gaat om zorg, schuldhulpverlening of voor- en vroegschoolse educatie. Voorgestelde laagdrempeligheid en het accent leggen op een preventieve aanpak binnen de diverse aandachtsvelden, is een goede aanzet om aan die menselijke maat (en daarmee aan het geluk van mensen) invulling te geven. Vanuit het perspectief 'de (achterliggende) vraag én situatie van de cliënt centraal'; steunt GroenLinks de extra aandacht voor integratie van statushouders en meer inzet voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De vorige week tijdens de workshop 'dynamische transformatie agenda sociaal domein' voorgestelde werkprincipes (innoverend ontwikkelen, ruimte voor kansen, samen ontwikkelen en verbinden en dwarsdenken) lijken hier op in te spelen. Wat wij hierin nog wel missen is 'oplossingsgericht'. Wat ons ook zorgen baart zijn de 'handen' die het moeten doen. Vaak zijn deze een soort van sluitpost, waardoor arbeidsvoorwaarden en werkomstandigheden verre van ideaal zijn. Daarom willen wij dat er van de beschikbare budgetten meer geld voor de 'werkvloer' beschikbaar komt en minder in de processen blijft hangen.

Wat wij nog missen in het geheel is concrete aandacht voor eenzaamheid en laaggeletterdheid. Wellicht is het lastig de eerstgenoemde groep in beeld te krijgen. Hier ligt mogelijk een rol voor Dorps- en wijkraden en de betrokkenheid van omwonenden. De tweede groep (laaggeletterdheid) zou, gezien haar omvang (ca. 12% = ca. 3000 inwoners) naar verwachting wel in beeld kunnen zijn. <**Maatschappij vraag 1 R+C**> Graag horen wij van de andere fracties en van het college of zij het met GroenLinks eens zijn, dat deze groepen gerichte aandacht krijgen.

Wat betreft het integraal huisvestingsplan is GroenLinks op dit moment terughoudend. Dit gezien de investeringen van 6 tot 9 miljoen euro in relatie met een sterk vergrijzende bevolking komende jaren: Wij wachten de plannen en het voorstel van het College af.

Programma 3 Omgeving:

Voorzitter, de hoofddoelen van programma 3 (Omgeving) steunen wij. Wel hebben wij een vraag aan het college over het eerst genoemde doel: 'Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven': <**Omgeving vraag 1 C**> wij gaan er vanuit dat het College hiermee ook de middenstand in het centrum bedoelt. Waarom vragen wij dit? Wij zien een trend van toenemende detailhandel op de bedrijventerreinen. Dit gaat ten koste van de ondernemers in de centra.

Binnen deze doelstelling missen wij ook de agrarische bedrijfsvoering. <**Omgeving vraag 2 C**> College in hoeverre wordt deze branche betrokken bij de klimaatadaptatie, circulaire economie en, in het kader van gezondheid, het stimuleren van biologische landbouw, of ontwikkelen van nevenactiviteiten binnen het thema vrijetijdseconomie?

Vitaal centrum: de doorontwikkeling Vitaal Centrum fase 4 kan wat ons betreft (en dat zal niemand verbazen) in de ijskast. Wij zijn van mening dat het bouwen van woningen enerzijds en het bevorderen van de levendigheid/evenementen anderzijds elkaar onherroepelijk gaat bijten. Betrek fase 4 binnen de klimaatopgave van de gemeente en vooropgestelde vrijetijdseconomie. **<Omgeving vraag 3 C>** Graag horen wij van het College hoe de meerwaarde van een 'centrummanager' wordt ingeschat en waarom een goede samenwerking met bestaande ondernemersplatformen niet afdoende is.

De nieuwe ambitie voor duurzaamheid wordt duidelijker nu er op Nationaal niveau een Klimaatwet is. Het is nu niet meer de vraag of, maar hoe we gestelde ambities bereiken. Dat dit niet alleen een zaak is voor 'de gemeente' is duidelijk. Dit vraagt een brede maatschappelijke aanpak: wel met de gemeente als belangrijke initiator. Het is afwachten of de in de meerjarenbegroting opgenomen enveloppe gelden €141.750,- (na de meicirculaire) voor dit thema, genoeg zijn.

Om een en ander rond verduurzaming in gang te zetten **<Omgeving vraag 4 C>** vragen wij het College op korte termijn met initiatiefnemers/projectontwikkelaars en bouwers in overleg te treden om hun projecten energieneutraal te bouwen. Laten we geen ontwikkelingen toestaan die later weer moeten worden teruggedraaid!

Voor woningeigenaren is het mogelijk een duurzaamheidslening af te sluiten via de SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) middels een energiebespaarlening. **<Omgeving vraag 5 C>** Wij verzoeken het College via media en bijvoorbeeld het energieloket meer bekendheid te geven aan deze mogelijkheid voor duurzaamheidslening. **< Omgeving vraag 6 C>** Ook vragen wij het college met Woningverhuurders tijdens de prestatie afspraken concrete afspraken te maken om hun woningvoorraad gefaseerd energieneutraal te maken. Wat betreft mobiliteit ligt er een mooie uitdaging om het aantal autokilometers binnen de dorpen terug te dringen. Naast minder uitstoot komt dit ook de gezondheid van inwoners ten goede. Hieraan kan volgens GroenLinks prima inhoud worden gegeven bij implementatie van de nieuwe Omgevingswet. Waar nu vaak op het halen van wettelijk vastgestelde milieunormen wordt ingestoken, kan nog veel meer bereikt worden door een gezonde inrichting van de gemeente, waarbij inwoners bijvoorbeeld gestimuleerd worden om meer te bewegen. Uitbreiding van 30km zones en/of shared space, meer capaciteit voor (bewaakte) fietsstallingen en oplaadpunten voor e-bikes kunnen als pushfactor worden ingezet en uitgevoerd.

Daarnaast vraagt GroenLinks aandacht om de bijzondere natuurwaarden in onze gemeente uit te bouwen en beter te beschermen. Uitbouwen kan door het verbinden van bestaande gebieden wat ten goede komt aan de diversiteit en uitwisseling van soorten. Beschermen van waarden door het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen te verbieden (en daarop te handhaven) en herinvoeren van de kapvergunning. **<Omgeving vraag 7 R>**Wij horen graag hoe andere fracties hier in staan.

Als het aan GroenLinks ligt mag de voorbereiding van de fietstunnel aan de Zuidsingel direct worden gestopt, wat betreft de ambities voor de woonagenda- en daaraan gekoppelde woon programma kent u ons standpunt.

Opmerking: onze vragen zijn per programma genummerd. De aanduiding C of R geeft aan, aan wie de vraag is gesteld (C= College en/of R= Raadsfracties).